

శ్రీః  
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః  
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః  
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ చతుశ్చత్వారింశః సర్గః ॥

*This document has been prepared by*

*Sunder Kidāmbi*

*with the blessings of*

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

*His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam*

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

## ॥ చతుశ్చత్వారింశః సర్గః ॥

రాత్రౌ వానరాణాం రక్షసాం చ ఘోరం యుద్ధం అంగదేనేంద్రజిత్పరాజయో  
మాయాతోఽదృశ్యమానేనేంద్రజితా శ్రీరామలక్ష్మణయోర్నాగపాశైర్బంధనం

యుధ్యతామేవ తేషాం తు తదా వానరరక్షసాం |  
రవిరస్తం గతో రాత్రిః ప్రవృత్తా ప్రాణహారిణీ || 6.44.1 ||

అన్యోన్యం బద్ధవైరాణాం ఘోరాణాం జయమిచ్ఛతాం |  
సంప్రవృత్తం నిశాయుద్ధం తదా వానరరక్షసాం || 6.44.2 ||

రాక్షసోఽసీతి హరయో వానరోఽసీతి రాక్షసాః |  
అన్యోన్యం సమరే జఘ్నుస్తస్మింస్తమసి దారుణే || 6.44.3 ||

హత దారయ చైహీతి కథం విద్రవసీతి చ |  
ఏవం సుతుములః శబ్దస్తస్మిన్ సైన్యే తు శుశ్రువే || 6.44.4 ||

కాలాః కాంచనసన్నాహాస్తస్మింస్తమసి రాక్షసాః |  
సంప్రదృశ్యంత శైలేంద్రా దీప్తౌషధివనా ఇవ || 6.44.5 ||

తస్మింస్తమసి దుష్పారే రాక్షసాః క్రోధమూర్చ్ఛితాః |  
పరిపేతుర్మహావేగా భక్షయంతః ప్లవంగమాన్ || 6.44.6 ||

తే హయాన్ కాంచనాపీడాన్ ధ్వజాంశ్చాశీవిషోపమాన్ |  
ఆప్లుత్య దశనైస్తీక్ష్ణైర్భీమకోపా వ్యదారయన్ || 6.44.7 ||

వానరా బలినో యుద్ధేఽక్షోభయన్ రాక్షసీ చమూం ।  
కుంజరాన్ కుంజరారోహన్ పతాకాధ్వజినో రథాన్ ॥ 6.44.8 ॥

చకర్షుశ్చ దదంశుశ్చ దశనైః క్రోధమూర్చ్ఛితాః ।  
లక్ష్మణశ్చాపి రామశ్చ శరైరాశీవిషోపమైః ॥ 6.44.9 ॥

దృశ్యాదృశ్యాని రక్షాంసి ప్రవరాణి నిజఘ్నతుః ।  
తురంగఖురవిధ్వస్తం రథనేమిసముత్థితం ॥ 6.44.10 ॥

రురోధ కర్ణనేత్రాణి యుధ్యతాం ధరణీరజః ।  
వర్తమానే తథా ఘోరే సంగ్రామే లోమహర్షణే ।  
రుధిరౌఘా మహాఘోరా నద్యస్తత్ర విసుస్రువుః ॥ 6.44.11 ॥

తతో భేరీమృదంగానాం పణవానాం చ నిఃస్వనః ।  
శంఖనేమిస్వనోన్మిత్రః సంబభూవాద్భుతోపమః ॥ 6.44.12 ॥

హతానాం స్తనమానానాం రాక్షసానాం చ నిఃస్వనః ।  
శస్తానాం వానరాణాం చ సంబభూవాత్ర దారుణః ॥ 6.44.13 ॥

హతైర్వానరముఖ్యైశ్చ శక్తిశూలపరశ్వుధైః ।  
నిహతైః పర్వతాకారై రాక్షసైః కామరూపిభిః ॥ 6.44.14 ॥

శస్త్రపుష్పోపహారా చ తత్రాసీద్ యుద్ధమేదినీ ।  
దుర్జ్ఞయా దుర్నివేశా చ శోణితాస్త్రావకర్దమా ॥ 6.44.15 ॥

సా బభూవ నిశా ఘోరా హారిరాక్షసహారిణీ ।  
కాలరాత్రీవ భూతానాం సర్వేషాం దురతిక్రమా ॥ 6.44.16 ॥

తతస్తే రాక్షసాస్తత్ర తస్మింస్తమసి దారుణే ।  
రామమేవాభ్యవర్తంత సంహృష్టాః శరవృష్టిభిః ॥ 6.44.17 ॥

తేషామాపతతాం శబ్దః క్రుద్ధానామపి గర్జతాం |  
ఉద్వర్త ఇవ సప్తానాం సముద్రాణామభూత్ స్వనః || 6.44.18 ||

తేషాం రామః శరైః షడ్భిః షడ్ జఘాన నిశాచరాన్ |  
నిమేషాంతరమాత్రేణ శరైరగ్నిశిఖోపమైః || 6.44.19 ||

యజ్ఞశత్రుశ్చ దుర్ధర్షో మహాపార్శ్వమహోదరౌ |  
వజ్రదంష్ట్రో మహాకాయస్తౌ చోభౌ శుకసారణౌ || 6.44.20 ||

తే తు రామేణ బాణౌఘైః సర్వమర్మసు తాడితాః |  
యుద్ధాదపసృతాస్తత్ర సావశేషాయుషోఽభవన్ || 6.44.21 ||

నిమేషాంతరమాత్రేణ ఘోరైరగ్నిశిఖోపమైః |  
దిశశ్చకార విమలాః ప్రదిశశ్చ మహారథః || 6.44.22 ||

యే త్వన్యే రాక్షసా వీరా రామస్యాభిముఖే స్థితాః |  
తేఽపి నష్టాః సమాసాద్య పతంగా ఇవ పావకం || 6.44.23 ||

సువర్ణపుంఖైర్విశిఖైః సంపతద్భిః సమంతతః |  
బభూవ రజనీ చిత్రా ఖద్యోత్తైరివ శారదీ || 6.44.24 ||

రాక్షసానాం చ నినదైర్భేరిణాం చైవ నిఃస్వనైః |  
సా బభూవ నిశా ఘోరా భూయో ఘోరతరాభవత్ || 6.44.25 ||

తేన శబ్దేన మహతా ప్రవృద్ధేన సమంతతః |  
త్రికూటః కందరాకీర్ణః ప్రవ్యాహరదివాచలః || 6.44.26 ||

గోలాంగూలా మహాకాయాస్తమసా తుల్యవర్చసః |  
సంపరిష్వజ్య బాహుభ్యాం భక్షయన్ రజనీచరాన్ || 6.44.27 ||

అంగదస్తు రణే శత్రూన్ నిహంతుం సముపస్థితః |  
రావణిం నిజఘానాశు సారథిం చ హయానపి || 6.44.28 ||

ఇంద్రజిత్ తు రథం త్యక్త్వా హతాశ్వో హతసారథిః |  
అంగదేన మహాకాయస్తత్రైవాంతరథీయత || 6.44.29 ||

తత్ కర్మ వాలిపుత్రస్య సర్వే దేవాః సహర్షిభిః |  
తుష్టువుః పూజనార్హస్య తౌ చోభౌ రామలక్ష్మణౌ || 6.44.30 ||

ప్రభావం సర్వభూతాని విదురింద్రజితో యుధి |  
తతస్తే తం మహాత్మానం దృష్ట్వా తుష్టాః ప్రధర్షితం || 6.44.31 ||

తతః ప్రహృష్టాః కపయః ససుగ్రీవవిభీషణాః |  
సాధుసాధ్వితి నేదుశ్చ దృష్ట్వా శత్రుం పరాజితం || 6.44.32 ||

ఇంద్రజిత్ తు తదానేన నిర్జితో భీమకర్మణా |  
సంయుగే వాలిపుత్రేణ క్రోధం చక్రే సుదారుణం || 6.44.33 ||

సోఽంతర్ధానగతః పాపో రావణీ రణకర్మితః |  
బ్రహ్మాదత్తవరో వీరో రావణిః క్రోధమూర్చ్ఛితః || 6.44.34 ||

అదృశ్యో నిశితాన్ బాణాన్ ముమోచాశనివర్చసః |  
రామం చ లక్ష్మణం చైవ ఘోరైర్నాగమయైః శరైః || 6.44.35 ||

బిభేద సమరే క్రుద్ధః సర్వగాత్రేషు రాక్షసః |  
మాయయా సంవృతస్తత్ర మోహయన్ రాఘవౌ యుధి || 6.44.36 ||

అదృశ్యః సర్వభూతానాం కూటయోధీ నిశాచరః |  
బబంధ శరబంధేన భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ || 6.44.37 ||

తౌ తేన పురుషవ్యాఘ్రౌ క్రుద్ధేనాశీవిషైః శరైః |  
సహసాభిహతౌ వీరౌ తదా ప్రేక్షంత వానరాః || 6.44.38 ||

ప్రకాశరూపస్తు యదా న శక్త -

స్తౌ బాధితుం రాక్షసరాజపుత్రః |

మాయాం ప్రయోక్తుం సముపాజగామ

బబంధ తౌ రాజసుతౌ దురాత్మా || 6.44.39 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే చతుశ్చత్వారింశః సర్గః ||